

Kirkefondets årsberetning 2001

På repræsentantskabsmødet i 2000 fik bestyrelsen tilslutning til den handlingsplan 2000-2010, som blev forelagt. Årsberetning 2001 har denne handlingsplan som udgangspunkt. Repræsentantskabets opgave er ikke mindst at sammenholde handlingsplanen med det forløbne års arbejde og det kommende års udfordringer, og herudfra at give bestyrelsen inspiration til de nødvendige justeringer.

Handlingsplanen er med til at knytte bestyrelse, stab, udvalgsmedlemmer, frivillige og støtter rundt om i landet sammen i et fællesskab om opgaverne. Samtidig skal den over for omverdenen vise, hvad målet og perspektiverne er i Kirkefondets arbejde. Endelig er den også et redskab for bestyrelsen til at fastholde og udvikle prioriteringen i arbejdet med, så det ikke bliver præget af tilfældigheder. Derimod er handlingsplanen ikke nogen spændetroje. Virkeligheden kan kræve, at dagsordenen får nye punkter og andre mister deres aktualitet, så der må omprioriteres. Det er der ikke noget galt i, blot det sker bevidst og med øje for konsekvenserne, økonomisk og ressourcemæssigt. Kirkefondets ressourcer er fortsat begrænsede. Derfor er det afgørende, at de sættes ind, hvor det giver den bedste opfyldelse af Kirkefondets overordnede mål.

Den økonomiske styring, som er en væsentlig del af handlingsplan-arbejdet, består i en løbende opfølgning af den udarbejdede ti-årsprognose for ressourceforbruget i de forskellige aktiviteter. Forsættet er at bringe økonomien i balance inden for et overskueligt antal år. Det er naturligvis alt for tidligt at vurdere resultater på grundlag af mindre end et års arbejde med handlingsplanen som baggrund.

Regnskabet for 2000, som ligger forud for handlingsplanen, blev nogenlunde som forventet, hvilket betyder et betragteligt underskud. Det samme vil blive tilfældet for 2001 - også som forventet. Alligevel er grundtonen i bestyrelsens og stabens arbejde optimistisk. Først og fremmest ud fra en overbevisning om, at vi bevæger os i de retninger, vi gerne vil, indholdsmæssigt, og fordi modtagelsen af Kirkefondets arbejde i det kirkelige liv er glædeligt positiv.

Det er heller ikke uden betydning for den positive grundstemning, at det trods en anstrengt økonomi er lykkedes både at holde et højt aktivitetsniveau og at holde omkostningsniveauet der, hvor det gerne skulle holdes. Dette skyldes ikke mindst et meget seriøst og dygtigt arbejde i staben. Kirkefondets medarbejdere har i den grad måttet være omstillingsparate og se deres arbejde i en langsigtet og økonomisk plan.

Kirkefondets formål og hovedarbejdsområde

Kirkefondets formål er i henhold til vedtægterne at virke for liv og vækst i folkekirkens menigheder og at fremme mulighederne for at gå nye veje i den kristne forkyndelse.

I handlingsplanen understreges det, at det er udvikling og fornyelse i folkekirken, der er det overordnede perspektiv - ikke Kirkefondets egen overlevelse. Men vi tror på, at Kirkefondets arbejde gør en forskel, når det gælder udvikling og fornyelse i folkekirken. Og de reaktioner, vi møder på det, bestyrker os i den tro. Derfor arbejder vi hele tiden på at sikre grundlaget for Kirkefondets videre eksistens. Men Kirkefondet er ikke bare en service-funktion i folkekirken. Det bærende er en holdningsprofil, en vision for fremtidens menigheder og forkyndelse:

Kirken er ikke først og fremmest en institution, men en bevægelse af mennesker bygget på bekendelsen til, at Jesus Kristus er Herre. At dele den bekendelse som tilknytningspunkt for tilværelsen med så mange som muligt, er menighedens væsen og opgave. Den opgave kan kun løses gennem et aktivt, synligt arbejde med en mangfoldighed af former og en villighed til at bryde op fra det tilvante, båret af engagement både hos frivillige og ansatte i kirken. Styrkelsen af lægfolkets ansvar og myndighed i kirken er en central opgave for Kirkefondet. Sammen med dette arbejde hører også arbejdet med gudstjenesten og kirkerummet.

1. Folkekirkens liv bæres af de konkrete menigheder

Kirkefondet er blandt de organisationer, der har svaret på en henvendelse fra Kirkeministeren med ønske om kommentarer til det udkast til "charter om samspillet mellem det officielle og det frivillige Danmark", som en arbejdsgruppe under Kulturministeriet har udarbejdet i forbindelse med FN's frivillighedsår. Kirkefondet efterlyser i sit svar større fleksibilitet i regelsættet i folkekirken. Men i virkeligheden går "samspils"-tankegangen skævt på folkekirken og dens menigheder. Folkekirken er ikke to adskilte parter med hver deres selvstændige profil. Den "officielle" side af folkekirken er ingenting i sig selv. Den er kun noget i kraft af de konkrete menigheder og det liv, der udspiller sig der. Høringssvaret kan læses på www.kirkefondet.dk

1.1 Fremtidens menigheder

I 2001 er møderækken mellem deltagere fra Indre Mission, Kirkeligt Samfund, Kirkeligt Centrum og Kirkefondet fortsat til stor glæde og inspiration for deltagerne og så vidt vi kan bedømme med positiv inspiration ud i de kirkelige retninger. Den planlagte fælles antologi om emnet forventes at udkomme i foråret 2002. Bogen er næsten færdigredigeret. Ideen om en større konference om emnet i kirkefondsregi er foreløbig lagt lidt i venteposition, da Kirkeligt Samfund planlægger en større konference tidligt i 2002. Men der er ingen tvivl om, at projektet er så væsentligt for udviklingen af Kirkefondets profil, at det stadig vil komme til at præge f.eks. seminaret i forbindelse med årsmødet i 2002.

En tv-produktion, vist på DR-TV, om Københavns Indre Missions hus Bethesdas historie inddrog også de aktuelle samtaler med de kirkelige retninger om fremtidens menigheder, bl.a. med interview med flere af deltagerne. Den digitale kirke er også en del af fremtidens menigheder. En antologi om dette emne, med kirkefondsdeltagelse, er på vej med udgangspunkt i et forskningsprojekt på Københavns Universitet. Fremtidens menigheder har endelig været tema for foredrag og undervisning, som medarbejdere og bestyrelsesmedlemmer har stået for, og et af årets numre af "Nyt fra Kirkefondet" har haft "kvalitet i menigheden" som tema.

1.2 Målsætningsarbejde generelt i folkekirken

Arbejdet med at klargøre målsætningerne i menighederne og menighedsrådene har også i det forløbne år været højt prioriteret. Ressourcerne er primært blevet anvendt på det konkrete arbejde med at gennemføre målsætningsprocesser og sogneanalyser, ikke på den mere langsigtede indsats for at gøre målsætningsarbejde til en naturlig sag på alle niveauer i folkekirken. Der forestår en afklaring af, hvad denne langsigtede indsats skal bestå i, og hvorvidt målet er en obligatorisk ordning eller snarere en naturlig vækst "fra neden", en vækst, som allerede nu kan mærkes på den konkrete efterspørgsel.

1.3 Kirkefondets redskaber til målsætningsarbejde i menighedsrådene

Hele arbejdsområdet med sognestatistisk materiale, sogneanalyse og målsætning er i løbet af de senere år blevet et "flagskib" i Kirkefondets tilbud til sognene.

Efterspørgslen efter sogneanalyser og ledelse af målsætningsprocesser er større end nogensinde. Det samme gælder antallet af sogne, der rekvirerer statistik-tal med henblik på selv at bearbejde dem. Endelig er der også enkelte sogne, der vælger at gennemføre målsætningsdebatter uden hjælp ude fra, eller med andre konsulenter. Erkendelsen af det nødvendige og frugtbare i at arbejde bevidst med menighedens målsætning vokser støt og roligt. Der er heller ingen tvivl om, at en række af de problemer af strukturmæssig og samarbejds-mæssig art, som findes i kirkelivet, vil kunne løses langt lettere med en klar formulering af visioner, mål og midler i arbejdet.

Som følge af Sabine Kleinbecks barselsorlov fra juli har Kirkefondet indledt et samarbejde med en gruppe eksterne konsulenter om at varetage målsætningsarrangementerne. Samarbejdet forventes at fortsætte i foråret og, såfremt den nuværende efterspørgsel fortsætter, også på længere sigt. Ideen med at tilknytte eksterne konsulenter ligger i handlingsplanen allerede, og et fortsat samarbejde vil kunne muliggøre en videreudvikling af Kirkefondets tilbud om konsulentbistand til at omfatte flere områder, der grænser op til målsætningsarbejdet.

Siden 1990 har Kirkefondet nu gennemført målsætningsarrangementer og skriftlige sogneanalyser i omkring 250 sogne. Dertil kommer mange hundrede sæt sognestatistik-tal rekvireret af sogne, uddannelsesinstitutioner, organisationer og enkeltpersoner.

Status på de enkelte områder:

Sognestatistikkerne

Vi regner med at have sikkerhed for, at der i fremtiden, som ønsket i handlingsplanen sker opdatering hvert 4. år af hele materialet og hvert andet år af hovedtabellerne. Handlingsplanens mål for brug af materialet forekommer også realistiske på baggrund af antallet af bestilte statistikker i 2001.

Elektronisk sognestatistikprogram

Det elektroniske statistikprogram blev forsinket i forhold til planen. Derfor er salgsmålene for 2001 heller ikke indfriet. Men ser vi bort fra handlingsplanens mål om, at alle provster skal bruge programmet, har vi tillid til, at de satte mål i øvrigt kan indfries.

Sogneanalyse

Af skriftlige sogneanalyser er der i 2001 udarbejdet omkr. 25, hvilket betyder at det satte mål - 90 inden 2005 - synes inden for rækkevidde. Det har i efteråret 2001 og vil i de første måneder af 2002 være Maja Rydskov, der står for de skriftlige analyser.

Målsætningsprocesser med Kirkefondet som konsulent/procesleder

Med 50 gennemførte målsætningsarrangementer alene i 2001 og med et lovende bestillingstal for 2002 er målet på 110 arrangementer i hver menighedsrådsperiode snarere sat for lavt end for højt. Den stærke efterspørgsel er naturligvis et positivt tegn, og antallet af sogne, der bestiller et arrangement for anden eller tredje gang er voksende. Flere og flere menighedsråd oplever det som en ganske naturlig tilbagevendende del af arbejdet at drøfte mål og strategier. Samarbejdet med eksterne konsulenter (se ovf.) er med til at tilføre konceptet nye aspekter. Selvom det stadig er bysogne og større sogne, som dominerer i statistikken over sogne, der har arbejde med deres målsætning, er der en tendens til, at også mindre sogne - ofte i samarbejde mellem flere sogne - kontakter Kirkefondet for hjælp til at komme i gang med en proces, som kan være svær, men som ikke desto mindre på langt sigt kan give stort og positivt udbytte i små sogne med få ressourcer.

Prispolitik

Vi har i årets løb sat priserne på vore ydelser på områdets betydelig i vejret. Vi har ikke mulighed for at sende konsulenter ud eller udarbejde analyser uden at få de faktiske udgifter dækket ind. Det har vi med de tidligere priser ikke fået. Vi ligger stadig under, hvad kommercielle konsulentvirksomheder ville tage for tilsvarende ydelser, og vi har da også kun oplevet få negative reaktioner på prisstigningerne. Hvis der er små sogne, for hvem priserne synes afskrækkende, kan vi anbefale, at flere sogne går sammen og benytter lejligheden til at drøfte muligheder for samarbejde. Men vores prispolitik er også fortsat differentieret, så vi har mulighed for at lave særlige tilbud til sogne eller organisationer, der har særlige behov.

Kirkegangstællingen i Roskilde Stift

Kirkefondet har været inddraget i bearbejdelsen af tallene fra kirkegangstællingen i Roskilde Stift. I samarbejde med sociologen Steen Rasmussen fra Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer har Sabine Kleinbeck stået for efterbehandlingen af spørgeskemaresultaterne. Kirkefondet har udarbejdet rapporter til hvert enkelt sogn i stiftet. Materialet vil være af stor værdi også i forhold til Kirkefondets arbejde med sogneanalyser i stiftet. Forhåbentlig kan det betragtes som et pilotprojekt for tilsvarende undersøgelser i andre stifter, og den kompetence, som Kirkefondet har fået i forbindelse med bearbejdelsen af materialet i Roskilde Stift, vil vi naturligvis gerne anvende i andre stifter også, ligesom vi overvejer mulighederne for at tilbyde sogne og provstier at bearbejde tal fra lokale tællinger. Materialet blev præsenteret af biskop Jan Lindhardt på et seminar på Holbæk Seminarium hvor Sabine Kleinbeck, Finn Dyrhagen og formanden også medvirkede.

1.4 Uddannelsestilbud til frivillige og ansatte

Uddannelsestilbud for frivillige er en vigtig dimension i Kirkefondets arbejde for at styrke lægfolkets stilling i folkekirken. I det forløbne år har arbejdet især koncentreret sig om gennemførelse af en række kursusdage - "Liv og vækst"-dage - i samarbejde med Samvirkende Menighedsplejer. Der er i løbet af året afholdt 4 vellykkede kurser. Kirkefondets udvalg i stifterne har spillet en særdeles aktiv rolle i forbindelse med kurserne, og vi kan glæde os over, at de har været velbesøgte, flere af kurserne med over 80 deltagere.

Samarbejdet med Samvirkende Menighedsplejer om kurserne har været en positiv erfaring, som vi håber at kunne bygge videre på i fremtiden.

Det er stadig intentionen at søge skabt et bedre overblik over uddannelses- og konsulenttilbud i folkekirken. Denne intention indgår i drøftelserne med Samvirkende Menighedsplejer som et muligt samarbejdssemne.

I Kirkefondets høringssvar vedr. frivillighedscharteret har Kirkefondet understreget behovet for en større indsats i folkekirken for uddannelse af frivillige, og vi undersøger til stadighed mulighederne for samarbejdspartnere, f.eks. i Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer og dennes distriktsforeninger.

2. Kirken skal være der, hvor mennesker er

En af årets store oplevelser for Kirkefondets medarbejdere og adskillige af bestyrelsesmedlemmerne var deltagelsen i Danske Kirkedage i Århus, som trods dystre forhåndsprofetier, få tilmeldte og lave forventninger, endte med at blive en indholdsmæssigt meget stærk begivenhed, ikke blot p.g.a. Desmond Tutus tilstedeværelse, men endnu mere fordi hele stemningen var båret af intensitet og stærk vilje til at bryde nye veje i søgen efter værdifulde udtryksformer i mødet mellem evangeliet og mennesker anno 2001.

Kirkefondets teltkirke var centralt placeret midt mellem "Mulighedernes Marked" og torveområdet, altså mellem kirkedagene og mennesker fra byen. Som tegn på en nærværende og åben kirke - og den blev brugt af virkelig mange i forbifarten. Gudstjeneste, katolsk messe med altergang og andagter fyldte teltet flere gange. Samtidig blev Kirkedagene en stærk præsentation af cd'en og bogen "Vi har et håb" med salmer fra hele verden. Salmerne fra bogen spillede en stor rolle på kirkedagene, og bogen er i det hele taget blevet fantastisk godt modtaget med flotte anmeldelser og et godt salg.

2.1 Andre gudstjenesteformer

Udgivelsen af bogen og cd'en "Vi har et håb" har været hovedopgaven i det forløbne år på gudstjenesteområdet. Samarbejdet med Betty og Peter Arendt om opgaven har været spændende og givende. De to har ikke blot været fantastiske som ambassadører for sagen: verdenskirkemusik - de har også været engagerede repræsentanter for Kirkefondet og det, som er kernen i vores arbejde med gudstjeneste: liv og fornyelse med kvalitet, og med lægfolks-engagement. Det har været en glæde at både flere Stiftsfonde (Århus og Ribe) og flere andre fonde (BG-Fondene, Jubilæumsfonden, Felix-fonden) har villet yde støtte til projektet. Det har betydet, at det økonomisk hænger rimeligt sammen. Men det ville det ikke have gjort, med mindre de deltagende kunstnere havde ofret mange timers frivilligt arbejde på sagen, og med mindre rettighedshaverne rundt om i verden beredvilligt havde stillet salmerne til rådighed.

Arbejdsgruppen bag sidste års seminar om "Livsform og gudstjeneste" har begyndt arbejdet med en bog om "Andre gudstjenester end højmesse". Bogen forventes udgivet inden for de næste 2 år.

Formen for udveksling af konkrete ideer vedrørende gudstjenesten har været drøftet i flere sammenhænge. For øjeblikket hælder vi mest til den form, der hedder idéudveksling via internettet, f.eks. ved links-tilknytning af en række af de eksisterende hjemmesider, som arbejder med gudstjenesten.

Endelig har Kirkefondet naturligvis blandet sig i debatten om den kommende salmebog med et høringssvar, som understregede behovet for en langt stærkere repræsentation af nye salmer - herunder også salmer fra andre kulturer - end kommissionsforslagets, og skepsis over for den stærke "tilbageføringstendens". Meget tyder på, at Kirkefondets tilkendegivelser falder i tråd med det store flertal af tilkendegivelser. Forhåbentlig vil kommissionen tage disse indvendinger ad notam.

Derimod er der næppe den store sandsynlighed for, at et andet anliggende i Kirkefondets høringssvar vil få betydning, nemlig ønsket om en overvejelse af behovet for en egentlig autorisation af den kommende salmebog. Kirkefondet har ønsket denne overvejelse for at få afvejet behovet for et fast fælles grundlag af salmer i forholdet til ønsket om ikke at vanskeliggøre brugen af nye salmer og lokal variation i salmebrugen. Kirkefondets udtalelse til Salmebogskommissionen kan læses på www.kirkefondet.dk

2.2 Kirkerum og kirkekunst

Kirkefondets vinkel på arbejdet med kirkerum og kirkekunst er, som det fremgår af handlingsplanen, en menighedsvinkel. Men heri ligger andet og mere end en sognemenighedsvinkel. Der ligger også en gennemtænkning af behovene i forhold til menneskers livsformer i år 2001.

Maria Magdalene Kirken

I februar indviedes for første gang i mange år en "kirkefondskirke": Maria Magdalene Kirken på Hvidovre Hospital, indtil videre ejet af Kirkefondet, lejet af Hvidovre Menighedsråd og kirke for hospitalets patienter, deres pårørende og personalet. Kirken har en del af de træk, som en traditionel kirkefondsvandre kirke har: nærheden til brugerne, de relativt lave omkostninger, enkelheden, den utraditionelle tilblivelsesfacon. Men den har også træk, der er nye, og som modsvarer den virkelighed, der præger os i dag: mobiliteten, som på hospitalet giver sig udtryk i meget korte indlæggelsestider, betyder, at kirken skal kunne være kirke "i forbifarten"; åbenheden: at kirken udover brugen til gudstjeneste står åben for personlig, individuel andagt og eftertanke dagen igennem.

Kirken, hvis arkitekt er Alan Havsteen-Mikkelsen, og som er udsmykket af kunstneren Mogens Jørgensen, har også som bygningsværk en høj kvalitet, der bør sikre den en plads som en perle blandt institutionskirker

Udgivelsesprojekter med kirkefondsdeltagelse!

Efter en lang og kompliceret tilblivelsesproces udkom i oktober bogen "Storbyens virkeliggjorte længsler" om kirkerne fra perioden 1860-1940 i København og på Frederiksberg. Kirkefondets medarbejder Anne-Mette Gravgaard er bogens redaktør, og blandt bidragsyderne er flere medlemmer af Kirkefondets arbejdsgruppe vedrørende kirkebyggeri og kirkekunst. Kirkefondskirkerne spiller naturligt nok en stor rolle i bogen, som er udkommet som årbog for Foreningen til gamle bygningers Bevaring. Kirkefondet har fået mulighed for at

forhandle et oplag af bogen uden for foreningens medlemskreds. Foreningen fortjener anerkendelse for at have sat fokus på kirkerne i denne periode og været med til at vise deres arkitektoniske og kirkelige kvaliteter.

Et andet samarbejdsprojekt forventes udgivet inden årets udgang: Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer har købt Anne-Mette Gravgaards bistand til at udarbejde en debat- og vejledningsbog om rådgivning i anskaffelse af kirkekunst i menighederne. Et "biprodukt" af denne opgave er illustrationerne - aktuel brugskunst i danske kirker - til årets udgave af Dansk Kirkeliv.

Hvorfor holder vi fri?

Et lokalt projekt på Østerbro med udarbejdelse af udstillingsmateriale om højtider og kirkeår til brug primært for børn og med kirkekunst som grundmateriale har vakt betydelig interesse i årets løb. Kirkefondet er gået ind i projektet for at søge det gjort landsdækkende. I den forbindelse har projektet fået opbakning fra Børnekulturrådet, som har givet forhåndstilsagn om støtte på 250.000 kr. såfremt den resterende finansiering kan findes i det kirkelige system. Projektet er meget spændende, og vi håber at kunne få det sat i værk i løbet af 2002.

Fængselskirkerne

I foråret sendte Kirkefondets arbejdsgruppe vedrørende kirkebyggeri og kirkekunst en henvendelse til biskopperne, Kirkeministeriet og Direktoratet for Kriminalforsorgen med henblik på at få sat et arbejde i gang for at afklare og forbedre fængselskirkernes stilling, tilsynsmæssigt, vedligeholdelsesmæssigt og brugsmæssigt. Baggrunden var en konstatering af en meget forskelligartet og flere steder ikke særlig tilfredsstillende standard. Biskopperne har bakket henvendelsen op og foreslået nedsat en arbejdsgruppe om sagen. Såvidt vi er orienterede, er Kirkeministeriet positive over for tanken, men i skrivende stund er der endnu ikke sket noget afgørende.

Rådgivning

På grund af de nævnte projekter har vi ikke i årets løb haft ressourcer til en stor indsats på rådgivningsområdet, hvorfor vi har valgt at køre med lav profil markedsføringsmæssigt. Men en del menigheder har alligevel gjort brug af vores tilbud om rådgivning i forbindelse med anskaffelse af kirkekunst, overvejelser over brug og indretning, og overvejelser over kommende kirkeprojekter.

Arbejdsgruppen

Vedrørende kirkebyggeri og kirkekunst har året igennem været en uvurderlig ressource i arbejdet på dette område, med faglig kompetence og erfaring, som har dækket et meget bredt felt og derved givet mulighed for fortsat udvikling af området trods begrænsede ressourcer i staben.

2.3 Kirkeforskningsnetværk

Kirkefondet har med Sabine Kleinbeck som repræsentant deltaget i den forberedende arbejdsgruppe, som har undersøgt mulighederne for at etablere et kirkeforskningsnetværk i Danmark, bl.a. inspireret fra KiFo i Norge. Udviklingen i denne sag er gået hurtigere end vi havde forventet, da handlingsplanen blev udformet. Forskningsnetværket er så småt under etablering bl.a. med deltagelse af de folkekirkelige uddannelsesinstitutioner. Den finansielle basis er stadig ikke afklaret endelig, men der har vist sig stor interesse for ideen, både i uddannelsesinstitutionerne og i folkekirkelige sammenhænge. Kirkefondet vil fortsat deltage aktivt i processen, ikke mindst for at kunne være med til at formidle den forskning, der kommer ud af netværket, til menighederne. Vi har et klart underskud, hvad angår konkret kirkeforskning i Danmark. Kirkefondet har ikke selv forskningskapacitet, men vi kan være med til at formulere væsentlige forskningsprojekter, som der er behov for at tage op, og vi har kapacitet til at formidle forskningsresultater til menighederne ved at bruge dem i konsulentvirksomhed og undervisning.

2.4 Vejkirker og åbne kirker

Det er glædeligt at konstatere, at handlingsplanens mål for 2001 til overmål er blevet indfriet. En henvendelse til biskopperne om anbefaling af initiativet overfor menighedsrådene blev modtaget positivt. Kirkefondets henvendelse til alle menighedsråd blev således anbefalet af biskopperne i de forskellige stifter, og den landsdækkende ordning blev sat i værk med 216 deltagende kirker - noget mere end det satte mål på 150. Der blev udsendt en folder for de deltagende kirker i Jylland og én for Øerne. Det er blevet understreget, at initiativet ikke skal ses som konkurrence til lokale foldere, men dels som et supplement, der rækker ud over det lokale, dels som inspiration til at følge åben kirke-ordninger op med forskellige aktive tilbud fra gæstebøger og lysglober til kirkeværter og andagter, så ordningerne bliver en del af det at være kirke for alle, også for dem, der er der **ni** forbifarten.

Svarene på de udsendte evalueringsskemaer giver indtryk af tilfredshed med ordningen og med samarbejdet

mellem Kirkefondet og de deltagende menigheder. Udvidelsen til at være landsdækkende giver naturligvis øget arbejdsmængde, men også en sund økonomisk basis for ordningen.

Også i år har der været en betydelig mediedækning af initiativet både lokalt og i landsdækkende medier. Mod forventning lykkedes det allerede i år at få materialet lagt på internettet, så blev en realitet, om end foreløbig kun i form af mulighed for at downloade selve folderen. Intentionerne om kursusaktiviteter for de deltagende kirker er blevet fulgt op gennem et antal regionale møder med skiftende deltagertal.

Initiativets hidtidige succes forpligter - både til at fortsætte og til at sørge for, at kvalitetsniveauet er højt. Vi får mange mange positive tilbagemeldinger, men ind imellem også skuffede tilbagemeldinger fra folk, der har henvendt sig forgæves på biblioteket for at få folderen, eller fra folk, som er gået forgæves, fordi en kirke ikke har overholdt den annoncerede åbningstid. Det betyder, at et af målene for det kommende år vil være en bedre opfølgning undervejs.

Det er stadig en mindre del af det samlede antal deltagende kirker, der kan karakteriseres som egentlige vejkirker, med frivillig bemanding og "aktiv åbenhed". De kirker, der har taget dette skridt, melder entydigt positivt tilbage.

2.5 Teltkirken

Heldigvis lykkedes det at finde en løsning for 2001 på transport- og opsætningsproblemerne for teltkirken, bl.a. ved stor velvilje fra Korsør Produktionsskole og fra teltets producent Jan Cordes.

Derfor har teltkirken i år kunnet være ude til ialt 7 større arrangementer, hvilket er tilfredsstillende i forhold til forventninger. Tilbagemeldingerne om brugen af teltet er særdeles positive. Ikke mindst på Roskildefestivalen, hvor teltkirken i år fik en meget fin placering lige bag ved Orange Scene, og hvor mange benyttede sig af tilbudet om at hvile sind og krop i "Stilhedens Katedral", hvor der bl.a. blev tilbudt fodvaskning.

På Danske Kirkedage fungerede teltkirken som nævnt nærmest som vartegn, men også som ramme for spændende gudstjenester, bl.a. med Kardinal Rodriguez fra Honduras, en gudstjeneste, der næsten bogstaveligt var ved at sprænge rammerne. I Jyllinge, hvor teltkirken var ramme om en festlig pinsegudstjeneste, blev der døbt 9 børn i teltkirken.

Det beklagelige er, at flere af de årligt tilbagevendende arrangementer, hvor teltkirken ønskes, falder tidsmæssigt sammen. I år kunne teltkirken således ikke komme til Hjallerup Marked p.g.a. overlapning. Til næste år er problemet Roskildefestivalen, fordi DGIs store landsstævne på Bornholm har bestilt teltkirken i samme weekend. Der er ikke økonomisk basis for at fremstille et telt mere, så vi håber, at overlappingsproblemerne vil kunne løses på anden vis.

3. Folkekirkens strukturer skal fremme vilkårene for udviklingen af nye veje i den kristne forkyndelse.

Spørgsmålet om folkekirkens struktur optager stadig både mediernes, den folkekirkelige debat og i stigende grad politikerne. Debatten er i det forløbne år blevet rejst fra vidt forskellige vinkler:

- fra folkekirkelige kredse, som f.eks. biskop Søren Lodberg Hvas' ønske om nedsættelse af en kirkelig strukturkommission, et ønske, der blev kvalt i fødslen, bl.a. af Landsforeningen af Menighedsrådsmedlemmer, men som alligevel peger på en voksende utilfredshed med den rådende tilstand.
- fra folk, der arbejder med tværkulturelle og tværreligiøse problemstillinger som udfordring af folkekirkens monopolstilling på en række områder, og som ønsker om ændringer i lovgivningen eller grundloven. Herunder er folkekirkens status også blevet rejst på europæisk plan.
- som et ledelses- og organisationsproblem i form af påpegnings af en række problemer med samarbejde og ledelse i sognene.

Når Kirkefondet sætter temaet på dagsordenen for seminaret forud for årets repræsentantskabsmøde, er det for at understrege behovet for en afklaring af Kirkefondets egen profil i strukturdebatten, således som handlingsplanen antyder behovet for.

Kirkefondets medarbejdere og bestyrelsesmedlemmer har i årets løb på forskellig vis deltaget i debatten om folkekirkens struktur, men efterhånden som debatten vokser og udvikler sig på de nævnte områder, er der behov for en klarere profilering af, hvordan Kirkefondets ønske om lægmandsdeltagelse på alle niveauer af folkekirkens styrelse skal udmøntes i praksis, og hvordan Kirkefondet skal spille ind f.eks. i forhold til religionslighedsdimensionen i debatten.

4. Kirkefondets øvrige virksomhed

4.1. Kirkefondets informationsvirksomhed

En arbejdsgruppe bestående af to bestyrelsesmedlemmer (Finn Dyrhagen og Arne Hareskov) og 4 eksterne medlemmer (Bent A. Koch, Jette Kristiansen, Flemming Stentoft og J. Arndt Jensen) har i løbet af 2000-2001 kulegravet Kirkefondets informationsvirksomhed for at undersøge, om de mange penge, der anvendes til kommunikation og markedsføring kan bruges bedre end hidtil. Det mest markante resultat af arbejdsgruppens arbejde er, at bestyrelsen har besluttet, at et nyt magasin fra 2002 skal afløse Nyt fra Kirkefondet.

Det nye magasin skal være udadrettet, altså ikke et nyhedsbrev fra Kirkefondet, men et magasin til inspiration for aktive i dansk kirkeliv og interesserede i kirkelig fornyelse. Magasinet vil blive sendt gratis til Kirkefondets repræsentantskab, udvalgsmedlemmer og bidragsydere. Men præster og menighedsrådsformænd, der hidtil har fået Nyt fra Kirkefondet gratis, skal betale et mindre beløb for det nye magasin. Til gengæld får de så inspiration til arbejdet i form af spændende, brugsorienterede temaer. Bag hvert tema står en temagrube, som forbereder nummerets indhold sammen med redaktøren.

Det nye magasin kommer til at hedde Kirken i dag. Navnet er resultatet af en konkurrence udskrevet i Nyt fra Kirkefondet og på Kirkefondets hjemmeside. Der indkom adskillige gode besvarelser. Det vindende forslag var indsendt af Bent Katz fra Farum.

Magasinets redaktør bliver Charlotte Lydholm, der 1. april 2001 blev ansat som Kirkefondets kommunikationsmedarbejder. Ud over redaktionen af bladet varetager hun redaktionen af Kirkefondets hjemmeside. Hjemmesiden har under Charlottes ledelse gennemgået et omfattende kvalitetsløft, der har givet mange positive reaktioner. Vi forventer, at hjemmesiden i fremtiden skal varetage en betydelig større del af Kirkefondets information end nu.

4.2 Kirkefondets edb-programmer

Den i handlingsplanen bebudede revision af Værktøj96 er næsten færdigudviklet. Selvom udviklingen inden for IT-området går stærkt, forventer vi ikke, at en programtype i stil med Værktøj96 vil være uaktuel foreløbig. Den kommende version vil være bragt teknisk up to date, ligesom den også vil indeholde en betydelig indholdsmæssig fornyelse. Adressedelen af programmet vil kunne sælges særskilt og kunne suppleres med samtlige tilgængelige adresser fra den kirkeministerielle sognehjemmeside.

Efter en del forsinkelser er kirkegårdsadministrationsmodulet til Kirkefondets regnskabsprogram, Winfinans for menighedsråd, er blevet færdigt og bragt i handelen.

Kirkefondet følger nøje udviklingen i den kirkeministerielle IT-strategi, som jo primært handler om den administrative side af IT-brugen i kirken. De kirkeministerielle initiativer har betydning for Kirkefondets engagement på IT-området, både på den administrative og den indholdsmæssige side. Kirkefondets holdning er, at IT ikke må reduceres til et administrativt redskab og styringsmiddel. IT har også betydning for undervisningen, kommunikationen og forkyndelsen i kirken, på hele forholdet mellem kirke og folk. Det er der arbejdet alt for lidt med i Kirkeministeriets IT-strategi. Derfor bør den suppleres af andre initiativer.

4.3 Udvalgene i stifterne

Kirkefondet har for øjeblikket udvalg i Helsingør, Roskilde, Lolland-Falsters, Fyns, Århus og Aalborg Stifter og kontaktpersoner i Ribe og Haderslev Stifter og på Bornholm. Udvalget i København er hvilende, og i Viborg Stift har Kirkefondet aktuelt kontakt via repræsentantskabsmedlemmerne fra stiftet. Udvalgene har i det forløbne år ikke mindst stået for kursusvirksomhed af forskellig slags, både de nævnte liv-og-vækst-kurser og andre temadage.

En arbejdsgruppe har arbejdet med at inddrage udvalgene i stifterne mere i den fortløbende proces vedrørende handlingsplanens evaluering og videreudvikling. Det førte til et fælles seminar mellem bestyrelsen og repræsentanter for de lokale udvalg i september, hvor handlingsplanen blev gennemdrøftet og temaerne for repræsentantskabsmødet blev lagt fast. Den tættere kontakt mellem bestyrelse og udvalg vil fortsætte, bl.a. med bestyrelseskontaktpersoner i flere af udvalgene. Desuden har arbejdsgruppen udformet et katalog over udvalgs-egnede arbejdsopgaver i forlængelse af handlingsplanen, som flere af udvalgene er gået ind i løsningen af.

5. Personalia

I oktober døde Kirkefondets generalsekretær i årene 1957-62 pastor Chr. Christiansen, Viborg, efter længere

tids sygdom. Chr. Christiansen kom til Kirkefondet efter et stort og fortjenstfuldt arbejde for flygtninge i Europa i efterkrigsårene. Han var en kapacitet og en personlighed, både inden for Kirkefondets arbejdsområde og inden for nødhjælp og flygtningearbejde. Som livsvarigt medlem af Kirkefondets repræsentantskab bevarede han kontakten med Kirkefondet til det sidste, ikke blot formelt, men også gennem personlig kontakt og breve. Og han sørgede omhyggeligt for, at kirkefondsrelevante papirer fra hans personlige arkiv blev sendt til Kirkefondet inden hans død. Kirkefondet ærer hans minde!

Bestyrelsen

Allerede sidste år overvejede arkitekt Leif Bahn at trække sig fra sin post på grund af manglende tid. Han lod sig dengang overtale til at blive endnu et år, men har nu gjort alvor af at forlade bestyrelsen, hvor han på kompetent vis både har repræsenteret den side af Kirkefondets virksomhed, som har med kirkebyggeri at gøre, og bidraget til andre sider af helheden. Heldigvis har Leif Bahn indvilget i at forblive i Kirkefondets arbejdsgruppe vedrørende kirkebyggeri og kirkekunst.

Staben

1. april tiltrådte cand.mag. Charlotte Lydholm stillingen som Kirkefondets kommunikationsmedarbejder. På grund af udvidelsen af kommunikationsområdet blev stillingen samtidig opnormeret til fuld tid. Charlotte Lydholm kom fra en stilling i Egmont Koncernen, og hun har tidligere været informationsmedarbejder i Religionspædagogisk Center.

Det er vist aldrig sket før i Kirkefondets historie, at medlemmer af den lønnede stab har været på barselsorlov. I år er det til gengæld sket for hele to medarbejders vedkommende: landssekretær Sabine Kleinbeck har været på barselsorlov siden juli, hvor hun fik en datter, og sekretær Susanne Sørensen gik på barselsorlov fra november. I skrivende stund har hun endnu ikke født. Selvom barselsorlov i en så lille stab kræver en del organisering og giver ekstra omkostninger, glæder vi os på de to familiers vegne og ønsker alt godt! Børn er også kirkens fremtid! Vi har været så usandsynlig heldige, at Kirkefondets tidligere sekretær Dorte Silleborg, som nu bor på Møn, har sagt ja til at vikariere i Susannes stilling i barselsperioden. Det gør overgangen så smertefri, som den på nogen måde kan blive. Sabines stilling er så speciel, at vi har opgivet at finde en egentlig barselsvikar. I stedet har vi omorganiseret nogle af opgaverne i huset, udsat andre og endelig som nævnt entreret med eksterne konsulenter (Elizabeth Knox-Seith, Kristine Kaaber Pors, Kristine Lund Petersen, Christina Lemonius og Doris Lindholmer). Denne ordning har fungeret absolut tilfredsstillende og har givet anledning til overvejelser om videreudvikling af samarbejdet også på længere sigt.

1. august tiltrådte Maja Rydskov, BA i historie, en tidsbegrænset projektmedarbejderstilling. Hovedområdet er udarbejdelse af skriftlige sogneanalyser. På grund af den aktuelle efterspørgsel har denne opgave indtil nu sammen med kirkegangstællingen i Roskilde Stift fyldt næsten hele Majas arbejdstid, men efter planen skal der også være plads til deltagelse i flere projekter.

Sidste år tog Kirkefondet afsked med Flemming Kramp som informationsmedarbejder, men han fortsatte på free lance basis som koordinator af vejkirkeinitiativet. Fra 1. november i år har Flemming også sagt stop på den post. Det er Flemming, der har været den bærende kraft i hele initiativets startfase, og både han og Kirkefondet glæder sig over, at han kan forlade et initiativ, der er inde i en gænge, der er endnu bedre, end vi havde turdet håbe. Flemming afløses af et andet kendt ansigt i kirkefondssammenhænge: Rose-Marie Frost-Christensen er tiltrådt 1. november på deltidsbasis som vejkirke-koordinator. Hun skal i fremtiden stå for både koordination og administration af initiativet, så det hele samles hos én medarbejder. Rose-Marie har været tilknyttet Kirkefondet i 15 år, som sekretær for gudstjenesteområdet i de fleste, og senest som ansvarlig for edb-katalogisering af Kirkefondets bibliotek.

De udskiftninger, der er i løbet af året i de forskellige udvalg i stifterne og arbejdsgrupper, regner vi med i fremtiden vil kunne ses løbende på de sider på www.kirkefondet.dk, som de enkelte udvalg vil være ansvarlige for.

6. Tak

Kirkefondets bestyrelse og stab er taknemlige for det engagement, der udvises lokalt af udvalg og enkeltpersoner for at virkeliggøre Kirkefondets mål også i lokale sammenhænge. Det sker på så mange forskellige planer, at det kan være svært at overskue og svært at sikre, at værdsættelsen bliver markeret i det daglige. Som f.eks. når et lokalt repræsentantskabsmedlem husker at sørge for, at relevant kirkefondsmateriale bliver rekvireret og ligger fremme ved et kursus for menighedsrådsmedlemmer. Eller en menighedsrådsformand i et lokalt dagbladsinterview giver Kirkefondets målsætningsrådgivning positiv omtale

og giver ideen videre til nabomenighedsrådene. Eller når et Kirkefundsudvalg får et vigtigt tema bearbejdet igennem i et lokalt seminar - og husker at få indlæg og debat-referater formidlet videre, så andre også kan få glæde af det.

Kirkefondet er ikke en massebevægelse. Men blandt de aktive, der er tilknyttet Kirkefondet, mere eller mindre tæt, er der et stort og kreativt engagement og en opbakning, der både når den er positiv og kritisk, giver udtryk for stor solidaritet med Kirkefondets mål. Det er en stor styrke i arbejdet, som vi er meget taknemlige for.

Taknemlige er vi også for de økonomiske bidrag, vi får. Vi har modtaget fondsstøtte til flere af de aktiviteter, der er gennemført i årets løb, hvilket vi takker de ydende fonde hjerteligt for. Vi takker også for de kollektbidrag og personlige bidrag, der er givet til Kirkefondet. Tendensen er, at gaverne bliver færre, men enkeltbeløbene større. Det ideelle er naturligvis, at de både bliver flere og større på samme tid. Ydere af bidrag på 100,- kr og derover årligt, vil i fremtiden modtage magasinet Kirken i dag som en tak for og værdsættelse af deres gave, lige som de hidtil har modtaget Nyt fra Kirkefondet.

Formandens personlige afslutning

Det er en meget stor glæde at være formand for Kirkefondet. Det lykkes at vedblive at være analyserende og positivt kritisk bidragydende i hele den kirkelige debat i Danmark. Ofte og oftere rettes der henvendelse til Kirkefondet, fordi omgivelserne har forventninger om, at vi kan klare snart sagt alt i den religiøse udfordring, som præger Danmark i disse år. En meget dygtig og kompetent medarbejdergruppe er skyld i dette omdømme. Der skal lyde en meget stor tak til alle i staben, til de mange frivillige og til bestyrelsen. Den fælles indsats gør en stor forskel.

Der er brug for Kirkefondet.

Må Gud give os styrke og mod til fortsat at virke for evangeliets virkeliggørelse i det danske samfund.

Kirkefondets bestyrelse

Oktober 2001

**Finn Erik Larsen,
formand**